

nec propinqua: ergo quando corrumpuntur est per accidens, ratione illius, cui sunt coniuncta, quod habet in se principium corruptionis. Ad argumentum in oppositum patet per secundam conclusionem.

ARTIC. VI.

Per quid natura communis efficiatur realiter singularis?

EGIMVS in precedentibus Articulis; de communitate naturarum, & de illis, quae ad talem communitatem concernant, nunc autem in Articulo praesenti restat agendum, per quid quaelibet natura communis creata, tam substantialis, quam accidentalis, reddatur a parte rei singularis, & incommunicabilis. Non enim quaeritur hic (vt optime notauit Trombeta 5. Metaph. quaest. 5. §. ad oppositum ex Doct. in 2. dist. 3. q. 2.) de causa indiuiduationis indiuidui intentionalis: nam vt sic indiuiduum est formaliter tale ab intentione secunda, & esse siue ab intellectu: & idem suo modo de indiuiduo reali dicatur: est enim formaliter tale, singularitate; & effectiue ab agente ipsum producente: nec quaeritur de singulari per quid est vnum numero: nam dicitur formaliter tale ab vnitate numerali: quod igitur quaeritur, est; cum Petrus, v. g. sit a parte rei, alteri incommunicabilis, & repugnet illi pluribus communicari, ac etiam plurificari; quid est illud, per quod ei talis incommunicabilitas prouenit; & per quod illum talis repugnancia, & vnitas numeralis consequantur. Itaque sit sensus huius difficultatis: quid est illud, per quod Petro conuenit, & quam per fundamentum proximum, esse singularem, esse incommunicabilem, esse indiuisum a se, & diuisum a quolibet alio, esse primam substantiam, & esse vnum numero: nam haec omnia ad principium indiuiduationis, quodcumque sit illud, consequuntur: in qua re variae sunt Doctorum sententiae, quas cum suis fundamentis refert, & refutat Doctor in 2. distinct. 3. quaest. 2. 3. 4. 5. & 6.

1. Sententia.

1. Argum.

Secundum.

Prima sententia est Henrici de Gandauo quodlib. 5. quaest. 8. & 15. asserens substantiam materialem non indiuiduari per aliquid posituum, sed per negationem: quam probat primo, nihil est indiuisum in se, nisi propter indiuisione; sed Petrus est indiuisus in se, & hoc per indiuisiorem, quae est negatio: igitur per negationem constituitur in esse indiuisi, & singularis.

Secundo, si substantia materialis indiuiduaretur per aliquid posituum, illud esset, vel materia, vel forma, vel aliquid consequens ad materia & formam: non per materiam, vt statim dicemus: nec per formam. Quia quaeram de forma per quid indiuiduatur: et si respondeas quod per aliam formam, dabitur processus in infinitum: nec per aliquid consequens: quia quaeram de illo eodem modo: ergo standum erit, quod per negationem fit indiuiduatio.

Secunda sententia est Gotfredi de Fontis, Rogerij Bachonis, & Nicolai Boneti, quos citat Margo Doct. quaest. 3. asserentium substantiam materialem indiuiduari per actualem existentiam. Probat ex 7. Metaph. tex. 49. actus, in quantum actus, determinat, & distinguit: ergo vltima distinctio, qualis est numerica, est per vltimum actum: sed vltimus actus rei est existentia: quia omnis entitas cuiuscunque praedicamenti, si consideretur, vt distincta contra existentiam, semper remanet in potentia ad actum existentiae: ergo distinctio numerica fit per actuale existentiam: ac per consequens ipsa est indiuiduationis principium.

2. Sententia.

Argumen.

3. Sententia.

1. Arg.

Tertia sententia est aliorum, quam etiam tueretur idem Gotfredus quodlib. 6. q. 10. & quodlib. 7. quaest. 5. asserens principium indiuiduationis esse quantitatem; & praeter argumenta, quae pro ea conficit Doctor, quaest. 4. specialiter eam probat eius Author primo. Quod primo, & per se competit alicui, cuiuslibet alteri, cui competit, inest per rationem eius: sed diuisio in partes eiusdem rationis per se primo competit quantitatis: ergo cum haec diuisio conueniat substantiae, tanquam diuisio speciei in indiuidua, conueniet ei per rationem quantitatis: ergo diuisio speciei in indiuidua erit per quantitatem. Tunc vltra: quod est ratio, & principium diuisibilitatis in aliqua natura, est etiam principium distinctionis: ergo cum quantitas sit principium diuisiōis naturae in sua indiuidua, erit etiam ratio distinctionis ipsorum indiuiduorum: ac per consequens per quantitatem indiuiduatur: quia principium distinguendi primo vnam rem ab alia est ratio constituendi illam in illo esse, in quo eam distinguit igitur, &c.

Secundum.

4. Sententia.

1. Argum.

Secundo, hic ignis non differt ab illo igne, nisi quia forma differt a forma: nec forma differt a forma; nisi quia recipitur in alia, & alia parte materiae: nec pars materiae est alia ab alia parte, nisi quia est sub alia, & alia parte quantitatis: ergo tota distinctio huius ignis ab illo igne reducitur ad quantitatem, sicut ad primum distinctiuum: ergo quantitas est principium indiuiduationis substantiae materialis.

Quarta sententia est Durandi in secundo vt supra, quam sequitur Zumei 1. p. quaest. 3. art. 2. quaest. vnica conclus. 4. asserens principia essentialia esse indiuiduationis principium. Probat primo, in quolibet indiuiduo substantiae materialis tria considerantur intrinseca, materia, forma, & compositum ex illis: sed huiusmodi compositum a quibusdam differt specie, a quibusdam vero solum numero: ergo sicut distinctio specifica sumitur a forma, tanquam a primo principio, & prima radice: ita distinctio indiuidualis, & numerica sumitur, tanquam a primo principio, & radice, a materia: ergo materia est indiuiduationis principium.

Secundum.

Secundo, quaecumque natura est vniuersalis, quatenus habet esse obiectiuum, & apprehensum per intellectum: ergo eadem natura habet esse singulare, quatenus habet esse ad extra, & materiale: ergo materia est indiuiduationis principium.

Tertio.

Tertium.

Quartum.

5. Sententia.

1. Argum.

Secundum.

Tertium.

Tertio, materia prima est vna numero in omnibus generabilibus secundum se; quia secundum se non habet, quod distinguat: ergo ipsa est principium vnitatis indiuidualis.

Quarto arguitur de forma: quia in actu indiuiduationis forma est, quae praecipue terminat materiam: ergo forma est, quae proxime concurrat tanquam principium proximum in actu indiuiduationis: eo praesertim, quod indiuiduare est actuare, & terminare naturam: quod cum materia non conueniat, sequitur quod inest formae: ergo materia, & forma, sunt indiuiduationis principium.

Quinta sententia est inter Thomistas communis cum D. Thoma, 1. p. quaest. 3. art. 2. & q. 50. & in 2. distinct. 3. quaest. 4. & de ente, & essentia, vbi Caiet. cap. 2. & opusci 29. & 70. & contra genes. cap. 2. i. astrues duo: primum substantiam materialem indiuiduari per materiam signatam: secundum est, accidentia indiuiduari per ordinem ad subiectum. De hoc secundo, nulla est inter Thomistas dissentio: bene vero quoad primum: nam alij per materiam signatam intelligunt materiam cum quantitate actuali: alij vero esse materiam capacem huius quantitatis, & non illius: alij autem esse materiam, vt est radix, & causa huius quantitatis, & non alterius: alij duo in indiuiduo considerantes, alterum, scilicet, quod sit indiuisum in se; alterum vero quod sit diuisum a quolibet alio: primum dicunt, habere a materia secundum D. Thomam; secundum a quantitate, vel a materia signata. Alij tanquam considerant in indiuiduo alia duo, videlicet, incommunicabilitatem in alio; & distinctionem a quolibet alio: primum, aiunt, prouenire a materia; secundum vero a materia signata quantitate. Itaque licet quot sint Thomistae, tot videantur de hac re sententiae; nihilominus omnes tendunt ad vnum; vt distinctionem numericam vnitas substantiae ab alia, in quantitatem, tanquam in vltimam rationem reducant: quae quidem sententia quoad hanc partem probatur.

Primo, illud est principium indiuiduationis intrinsecum, cui primo repugnat communicari pluribus per modum, quo vniuersale communicatur singulari: sed materia signata est huiusmodi: ergo. Minor probatur: illud primo competit materiae signatae, quod, circumscripto quocumque alio, sibi competit; & ipsa circumscripta, nulli alteri competit: sed incommunicabilitas indiuidualis competit materiae signatae, circumscripto quocumque alio existente in materia sensibili; & circumscripta ipsa materia signata, nulli competit: ergo non communicari pluribus per modum vniuersalis, primo competit materiae signatae: ergo talis est indiuiduationis principium.

Secundo, frustra sunt per plura, quae possunt fieri per pauciora: sed indiuiduatio potest fieri, & soluari per materiam signatam: ergo frustra quaeruntur alia principia: minor patet: quia ipsi respondent ad rationes Scoti; & omnia inconuenientia tollunt.

Tertio arguunt multis autoritatibus Arist. & Commentatoris asserentium materiam esse indiuiduationis principium, quas in Doct. q. 5.

videre licebit.

Secunda pars fundatur in alijs duabus difficultatibus, in quibus Thomistae a nobis dissentiant: nempe totum esse accidentis consistere in inhaerentia ad subiectum: & etiam duo accidentia non posse simul in eodem subiecto reperiri: ex quibus sic formatur ratio. Essentia accidentis est inesse subiecto; ergo hoc accidens erit inesse huic subiecto: ac per consequens accidentia per ordinem ad subiectum indiuiduantur.

2. pars probatur.

Vltima sententia est Doctoris nostri in 2. distinct. 3. q. 6. & 5. Metaph. ac suorum omnium ibidem: Pro cuius intelligentia notandum primo, quod communicabile, & incommunicabile, opponuntur: vnde cum duplex sit communicabile ex Doct. in 3. dist. 1. q. 1. vt quod, & vt quod; vt quod, sicut est quodlibet superius respectu sui inferioris: vt quod; vt est omne illud, quod alteri communicatur per veram vnitatem illi suum esse communicando; sicut est forma respectu subiecti; & natura respectu suppositi: ita per oppositum datur incommunicabile, vt quod, & vt quod: incommunicabile, vt quod, est, quod non potest alteri communicari per modum superioris, communis, & vniuersalis, nec habet aliquod inferius, cui communicetur; sed ipsum est inferius, cui sua superiora communicantur: incommunicabile, vt quod, est illud, quod nullius potest esse forma, nec vnibile per veram vnitatem, quia le est suppositum & persona. Ex quo fit: cum singularitate indiuiduum, & prima substantia, sint tantum incommunicabilia, vt quod; nam vt quod, optime communicantur: & suppositum, & persona, sint incommunicabilia, vt quod; & vt quod: in presenti non inquirimus de Petro, v. g. per quid constituitur in esse suppositi, & incommunicabilis, vt quod, sed inquirimus per quid constituitur in esse singularis, indiuidui, & incommunicabilis vt quod: nam hoc secundum praesupponitur ad primum ex natura rei.

Vltima sententia Doctoris.

1. Nota.

Secundo notandum: quod principium indiuiduationis solet multipliciter appellari: dicitur enim, differentia indiuidualis, proprietates singularis, singularitas; ab Auicena appellatur hypostasis indiuidua; Plotino Idrioptia, id est inter na proprietates indiuidui; Marco Varone, quem etiam sequitur Doctor, hancupatur, Haecceitas; quia ab eo dicitur natura haec numerosa: sicut enim Cicero lib. 3. Epist. familiarium, Epist. 7. ab Apio dicit appetitatem, & a Lentulo Lentilitatem; sic, ab haec, deriuatur Haecceitas: tandem a Doctor in expositione 5. Metaph. tex. 12. effertur materia totius: cuius haec sunt verba.

2. Nota.

Ad cuius euidenciam notandum, quod materia & forma opponuntur relatiue, ex 2. Phys. & quot modis dicitur vnum oppositorum; tot modis dicitur & reliquum. Ex 1. Topic. forma autem quantum ad praesens spectat, accipitur dupliciter, scilicet pro forma partis, quae est altera pars compositi, vel pro forma totius, quae est ipsa quidditas: similiter materia correspondens dicitur dupliciter: quia quaedam est materia, quae opponitur formae partis, & haec est materia, quae est principium essentialis rei, constituens cum forma vnum ens per se: quaedam est materia, quae opponi

opponitur formae totius, & ipsi quidditati: & per consequens est extra rationem quidditatis rei formaliter: & haec est materia, quae est differentia, siue proprietates individualis; quae est causa proxima haecceitatis, & indiuiduationis: quae potest nominari Haecceitas. Haec Doctor.

Corol. contra Fabri.

Ex quibus constat: quam immerito Pater Fabrus Theorem. 90. cap. 2. dicat esse, & rare quotidie Scotizantes, qui hanc differentiam indiuidualem, materiam totius appellant: & ultra hoc nomen, Haecceitas, apud 1908. non inueniunt, sed ab aliquibus Scotistis fuisse adinuentum, ut rei clarae obscuritatem offunderent: nam ipse potius errat: quia tam primum, quam secundum ex relatis Doctoris verbis patebat: si enim ait, materia, & formam, relatiue opponi: & inquit, aliam esse formam partis, & aliam formam totius: & materiam, aliam esse materiam partis: quare non consequenter concludatur: aliam esse materiam totius?

Præterea: stado in doctrina prædicta Arist. & Doct. inquiri ab illo: si datur in composito Physico materia partis, & forma partis illi correspondens: & datur etiam forma totius, cui secundum ipsum Fabrum, correspondet compositum, quod ab ipso dicitur materia totius: differentia indiuiduali, quae secundum Arist. & Doctorem, dicitur materia, quae forma correspondebit: certe vel nullas, vel est forma totius: vel assignetur ab illo.

Nec fundamentum Fabri vilius est momentum: nam Doctor 2. quæst. quodlib. articulo 2. & in 3. distinct. 2. quæst. 2. art. 7. cum ait: humanitatem esse formam totius: & quærens respectu cuius est forma: respondet: Dico: quod respectu totius compositi: non quidem forma informans: sed forma, qua compositum esse ens quidditativum: est enim ipsum totum consideratum. Haec, inquam, doctrina Doct. non cogit: nam sicut forma partis tribuit esse quidditativum composito; & simul, ut sit subiectum cuiuscunque accidentis: ita forma totius, v. g. humanitas respectu hominis in concreto, ut à singularitate abstrahit, & tribuit illi esse quidditativum, non constituendo, sed dicit in abstracto, quod homo dicit in concreto: nam homo humanitate est homo: & ultra hoc: humanitas tribuit homini esse contrahibilem, & determinabilem per haecceitatem; ut factus singularis sit fundamentum, & subijcibile ad superiora prædicata, & hoc secundo modo: humanitas est forma totius: id est forma, qua totum, scilicet, homo, ut contrahibilis per singularitatem, fiat actu per eam subijcibile omnibus superioribus prædicatis: & quia singularitas illum in tali esse subijcibilis, seu fundamenti materialis, constituit: ideo materia totius nuncupatur: & hoc tantum sibi vult Doctor ibi.

Nota.

2. Not.

Secundo notandum: quod sicut differentia specifica est quaedam realitas à genere formaliter distincta, & ipsi superaddita ad constitutionem speciei: ita differentia indiuidualis est quaedam realitas positiva distincta formaliter à natura communi, quam contrahit, ipsique superadditur: ut ex utraque vnum per se indiuiduum constituitur: quare ex Doct. q. 6. sicut differentia

specifica ad tria comparatur: vel ad inferiora sua nempe indiuidua: vel ad superiora, scilicet, ad genus, quod diuiditur: vel ad alias differentias específicas, à quibus distinguit speciem, quam constituit: sic differentia ista indiuidualis potest, vel ad alia inferiora comparari: vel ad suum superius, quod est species: vel ad aliam differentiam indiuidualem, à qua distinguit indiuiduum, quod constituit.

Vnde sicut differentia specifica in ordine ad indiuidua comparata non potest in plura specie differentia diuidi: nec species per ipsam constituta: sic differentia indiuidualis in ordine ad inferiora non potest in plura numero differentia diuidi, nec indiuiduum per ipsam constitutum: imo illis ita diuidi repugnat: Differunt tamen: nam differentia specifica non repugnat omni diuisione: quia in plura numero diuidi potest: ut vero differentia indiuidualis omni diuisione repugnat: ratio est: quia illa est minus vna; & ideo magis diuisibilis: ista vero est maxime vna: & ideo sibi diuidi repugnat.

Præterea: sicut differentia specifica ad genus comparata est actus contrahens, actiuus, & determinans ipsum ad esse specificum: sic differentia indiuidualis ad speciem comparata est actus ipsam contrahens, & ad esse singularis determinans. Cæterum est discrimen: nam differentia specifica sumitur semper ab aliqua realitate perfectiori, & alia ab illa, à qua sumitur genus, quam realitatem genus tantum in potentia continet: & ideo talis realitas perficiens genus, constituit simul cum ipso speciem, estque de intrinseca quidditate speciei: at differentia indiuidualis non sumitur ab aliqua realitate superaddita speciei: sed ab vltima realitate formae: id est, ab ipsa natura specifica in vltima actualitate sua quidditativa concepta: quae realitas differentialis non solum potentialiter, sed virtualiter in ipsa natura specifica continetur: quia talis natura habet principia eam producendi: ex quo prouenit: ipsi, ut non constituat cum natura aliam quidditatem ab ipsa natura diue: sam: nam licet ad conceptum indiuidui intrinsece pertineat: non tamen constituit nouam quidditatem: quia eadem est quidditas speciei & indiuidui: quamuis non sit eadem entitas: species enim dicit totam quidditatem indiuidui: sed non omnem entitatem: cum in indiuiduo vltra quidditatem specificam reperiatur entitas singularitatis.

Tandem: sicut differentia specifica ad alias differentias comparata facit differre, & est primo diuersa, id est, vltimum distinctum sui constituti non conueniens est alia differentia in aliquo superiori, quod de eis in quid prædicetur: ita differentia indiuidualis ad alias similes comparata distinguit suum indiuiduum ab alijs: estque ab alijs primo diuersa.

Dicendum primo. Principium indiuiduationis non est aliqua negatio: sed est entitas realis positiva. Haec est communis cum Doctore ut supra, quæst. 2. contra Authores primae sententiae: probatur primo, nihil simpliciter repugnat alicuienti, per solam negationem, seu priuationem: sed cui libet indiuiduo repugnat simpliciter, & omnino, diuidi in partes subiectiuas: ergo talis diuisione non repugnat sibi per aliquam nega-

1. Conclus.

negationem: sed per aliquam entitatem positiuam sibi internam: maior probatur: nam quælibet negatio, seu priuatio, licet tollat potentiam proximam ad illud, quod negat, vel priuat; non tamen ponit repugnantiam simpliciter: v. g. cæcitas in homine negat potentiam proximam ad actum videndi, non tamen ponit repugnantiam simpliciter ad talem actum, ita ut sit homini impossibile videre: aliter enim Deus non posset cæcos illuminare: quod est blasphemum: ergo cum de facto ad potentiam sit euidentis consequentia: & cæcitas non ponat repugnantiam simpliciter: maior est absolute vera: & minor patet: ergo & conclusio.

Secunda nulla imperfectio repugnat alicui simpliciter, nisi propter aliquam perfectionem transcendentem, quae dicit carentiam defectus secundum propriam naturam, id est, propter aliquam entitatem positiuam: ut irrationalitas repugnat homini propter rationale: sed diuidi in partes subiectiuas est quaedam imperfectio (propter hoc enim non reperitur in diuinis) ergo non conuenit indiuiduo; nisi ratione alicuius entitatis positivae.

Tertio, nulla entitas priuatiua est constitutiua formaliter, & intrinsece entitatis formaliter positivae: sed quodcumque singulare, ut sic, est entitas positiva directe in linea prædicamentali collocata: ergo nequit per negationem constitui.

Ad primam pro prima sententia.

Ad argumenta oppositæ sententiae respondeatur: ad primum quod nihil probat contra nostram conclusionem: nam nos non quærimus per quid indiuiduum sit formaliter indiuiduum: cum sit tale per indiuiduationem: sed quærimus de fundamento, ratione cuius competit singulari talis indiuiduo: & hoc asserimus esse aliquid positiuum. Ad secundum respondebitur vltima conclusione.

2. Conclus.

Dicendum secundo: actualis existentia non est principium indiuiduandi naturae communes: est Doct. quæst. 7. contra Authores secundae sententiae: & probatur primo: in coordinatione prædicamentali sunt omnia ad illam requiritur; circumscripito quocumque alio, quod ad illam coordinationem per se non pertinet: ergo, sicut inuenitur supremum in qualibet prædicamentali coordinatione; omni existentia exclusas; considerando illud præcise in ratione essentiae; ita inuenitur infimum, quale est indiuiduum, absque omni actuali existentia: ergo tale indiuiduum non indiuiduatur per actualem existentiam: patet euidenter: quia hic homo in coordinatione reali prædicamentali non plus formaliter includit existentiam, quam homo: ergo, &c.

Secundo, existentia natura non est de se hæc, & singularis, sicut nec ipsa natura: ergo si cur quæritur per quid natura est hæc: ita quæri potest, per quid existentia sit hæc: ac per consequens ipsa non est ratio indiuiduandi naturam.

Tertio, quod non est de se distinctum, & determinatum, non potest esse principium distinguens, & determinans aliud: sed existentia est huiusmodi: nam est de se communicabilis, si-

cut & ipsa essentia: igitur non potest esse de se ratio singularizandi.

Ad argumentum in oppositum respondeo: actum distinguere eo modo, quo est actus: si est actus accidentaliter, accidentaliter; si essentialiter, essentialiter; si specificus, specificus, & si numericus, numericus distinguit: cum hoc tamen fiat, vltimam distinctionem in coordinatione prædicamentali esse distinctionem indiuidualem, quae fit per vltimum actum pertinentem ad talem coordinationem, ad quam non pertinet per se actualis existentia: quia tota prædicamentalis coordinatio ab existentia abstrahit: ac proinde distinctio indiuidualis non est per actualement existentiam, sed per aliquid prius.

Ad argum. men. secundae sententiae.

Dicendum tertio. Nec quantitas, nec aliud quod accidens, est principium indiuiduandi substantiam materiale: est Doct. quæst. 4. contra Authores tertiae sententiae: probatur primo: impossibile est, quod substantia non mutata substantialiter, de hac substantia fiat non hæc; vel e contra; de non hac fiat hæc: hoc esse clarius: implicat quod Petrus manens in suo esse substantiali non sit Petrus: & quod, ut sic, maneat substantia, & alia singularitate absque sui mutatione substantiali: quia tunc, quamuis successiue, esset aliud, & aliud indiuiduum: quod implicat: sed si quantitas, vel aliud accidens, esset principium indiuiduationis substantiae; hoc esset possibile: igitur nullatenus quantitas, seu aliud accidens potest esse principium indiuiduationis substantiae: probatur minore: posita alietate accidenti, ponitur alietas numeralis substantiae: sed Deus potest absque contradictione hanc substantiam, sine suis accidentibus, conseruare. & alijs accidentibus afficere, nulla substantiali mutatione facta circa eam: ergo si accidens est principium indiuiduationis substantiae; sequitur; eandem substantiam non mutatam substantialiter posse fieri de hac non hanc; & esse aliam, & aliam substantiam numerice simul, vel successiue. Maior est certitudo: quia variato principio indiuiduationis variatur indiuiduum: minor probatur: quia substantia est realiter distincta, & prior naturaliter omni accidente ex cap. de substantia: nec dependet ab accidentibus: quia prius, ut prius, non dependet essentialiter à suo posteriori: ergo optime poterit Deus absque contradictione hanc numero substantiam absque aliquo accidente conseruare; eamque alijs accidentibus afficere.

3. Conclus.

Secundo, quod est effectus alicuius non dat illi conditionem necessario requisitam ad causandum: quia tunc idem dependet à seipso, & esset prius, & posterius seipso: sed accidens est effectus substantiae: & conditio requisita ad causandum est singularitas: quia actiones sunt singularium: ergo accidens, quodcumque sit, non potest tribuere substantiae singularitatem. Alia argumenta. Vide in Doct. & apud Trombetam 5. Metaph. quæst. 5. art. 2.

Ad argumenta pro tertia sententia respondeatur: ad primum, nego minorem: nam de ratione quæritur solus esse diuisibile in ea, quæ in se non tãquam in partes subiectiuas, & eiusdem rationis, sed tãquam in partes cõponentes, quales non sunt indi-

Ad primam pro tertia sententia.

